

Slutrapport för stöd till insatser på livsmedelsområdet

Projektet "Nordic Organic Conference"

2009-12-21

1. SAMMANFATTNING

Positiva effekter av projektet "Nordic Organic Conference" (NOC):

- NOC gav nya lärdomar och insikter som behövs i en framtid med snabba förändringar och nödvändig utveckling mot mer uthålliga livsmedelssystem.
- Konferensen gav både breddning och fördjupning av deltagarnas kompetens.
- Nya kontakter etablerades mellan yrkesverksamma i olika delar av livsmedelssystemet samt från olika länder.
- Deltagarna upplevde programmet som inspirerande för sin yrkesverksamhet.

NOC ägde rum på Svenska Mässan i Göteborg 18–20 maj 2009. Antalet deltagare vid NOC uppgick inte till det förväntade. Den önskvärda geografiska spridningen uppnåddes dock med råge och målgruppsuppfyllelsen var god, med undantag av alltför få lantbrukare bland deltagarna. Tidpunkten på året, lågkonjunkturen och den relativt höga deltagaravgiften kan förklara det låga deltagarantalet.

Att konferensen var samnordisk har mottagits mycket positivt. Deltagarna var också nöjda med programmets utformning och det praktiska arrangemanget. Kritik framfördes bland annat mot lokalerna som upplevdes som för stora och "omysiga".

Samarbetet med Svenska Mässan kring lokaler, praktiska arrangemang och samordningen med Interfood/EkoNord fungerade delvis osmidigt.

2. BAKGRUND

De högt ställda målen för produktion och konsumtion av ekologiskt certifierade produkter utgår bland annat från deras positiva bidrag till uppfyllelsen av flera länders miljömål. Dyrare produktionsmedel, förändrade konsumtionsmönster och högt ställda mål från konsumenter och samhälle är faktorer som kommer att påverka den framtida produktionen och konsumtionen av ekologiska produkter och varor. Lantbruket i stort, och speciellt det ekologiska, behöver skapa beredskap för regionala och globala förändringar. ”Nordic Organic Conference” (NOC) planerades för att understödja en lyckosam utveckling av den ekologiska livsmedelskedjan i tider där förutsättningarna hela tiden ändras.

Marknaden för ekologiska produkter har ökat med 20–30 procent under senare år. Konferensen var tänkt att belysa konsekvenserna av denna efterfrågan och det ökande intresset för hälsa, miljö och uthålliga livsmedelssystem i fördjupade diskussioner och arbetsmöten mellan olika aktörer. Ambitionen var att ge förutsättning för kunskaps- och kompetensutveckling, där angelägna framtidsfrågor för ekologisk livsmedelsproduktion och hållbar konsumtion behandlades i relation till viktiga förändringar i omvärlden.

De nordiska ländernas har olika strategier för att nå uppsatta mål för ekologisk produktion och konsumtion, men också många gemensamma förutsättningar. Det finns ett starkt behov av erfarenhetsutbyte mellan länderna där gemensamma konferenser kan fungera som en viktig plattform.

NOC arrangerades vid Svenska Mässan i Göteborg i samband med livsmedelsmässan Interfood som inkluderade en del med enbart ekologiska produkter; EkoNord. Konferensprogrammet planerades av Centrum för uthålligt lantbruk (CUL) vid SLU i samarbete med Dansk Landbrugsrådgivning och Forskningscenter for Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer (FØJO, ICROFS) från Danmark, Bioforsk Økologisk från Norge och Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) från Finland

De praktiska arrangemangen kring konferensen koordinerades av CUL.

3. SYFTE OCH MÅLGRUPP

Syftet med NOC var att skapa en nordisk mötesplats med fokus på ekologisk mat och hållbar livsmedelsproduktion och -konsumtion. Genom ömsesidiga kunskapsutbyten mellan forskare och aktörer förs utvecklingen framåt mot ökad hållbarhet i livsmedelskedjan. Liknande konferenser har tidigare anordnats men då på nationell nivå av respektive nordiskt land på sin hemmaplan. Tanken var att samla dessa krafter för att

få till en bred och dynamisk mötesplats för hela Norden. Det finns ett stort behov av att dela kunskaper och erfarenheter kring ekologisk och hållbar livsmedelskonsumtion, att skapa nya och utveckla existerande nätverk samt hitta nya samarbetsformer över våra landsgränser.

Konferensen vände sig till verksamma inom livsmedelskedjan – forskare, lantbrukare, rådgivare samt till representanter för förädling, handel, konsumenter eller miljöorganisationen – både nationellt och internationellt.

Programmet var sammansatt för att ge hög relevans för hela den ekologiska livsmedelskedjan, med fördjupande seminarier och workshops. En god integrering av forsknings- och erfarenhetsbaserad kunskap eftersträvades. Personer med skilda bakgrunder inom såväl forskning som praktik gavs möjlighet att mötas och delge varandra sina erfarenheter.

Konferensen lyckades med att nå alla aktörer i livsmedelskedjan med ett undantag; det kom alltför få lantbrukare. En anledning till detta var att konferensen ägde rum i maj under en mycket arbetsintensiv period för lantbruket.

Det var ett trendbrott att konferensen nådde ut så brett i hela livsmedelsbranschen inklusive handelsledet. Detta hade säkert underlättats av att NOC arrangerades samtidigt med Interfood och EkoNord.

Målgruppsindelning av deltagarna:

Forskning och utbildning; 78 deltagare (34 %)

Bransch; 51 deltagare (22 %)

Stat och kommun; 32 deltagare (14 %)

Handel; 27 deltagare (12 %)

Rådgivning; 26 deltagare (11 %)

Lantbrukare; 4 deltagare (2 %)

Övriga (organisationer, studenter, m.fl.); 10 deltagare (4 %)

Nationalitetsindelning av deltagarna:

Sverige; ca 120 deltagare

Norge; 54 deltagare

Danmark; 25 deltagare

Finland; 12 deltagare

Övriga Europa; 16 deltagare

Övriga världen; 3 deltagare

4. PROJEKTETS MÅL

Målet med konferensen var att involvera, både ämnesmässigt och geografiskt, en större – jämfört med tidigare konferenser – krets av aktörer för kompetensutveckling, kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Den utvärdering som genomförts av forskningen inom ekologiskt lantbruk i Sverige rekommenderade ökad internationalisering (Evaluation of Research on Organic Production in Sweden. 2006. Formas). Med NOC ville vi ta denna rekommendation ytterligare ett steg.

Konferensens sessioner skulle bidra till ökat forsknings- och utvecklingssamarbete inom och mellan länder. Konferensen skulle stimulera till utveckling av samarbeten och nätverk mellan forskare från Sverige och andra länder och mellan forskare och praktiker i de nordiska länderna.

Det kvantitativa målet var att nå 550 betalande deltagare och att minst 150 av dessa skulle vara från länder utanför Sverige. Ett annat mål var att fler aktörer inom förädling, distribution och marknad skulle delta i konferensen.

Det kvantitativa målet om 550 deltagare uppnåddes inte. Endast cirka 230 personer deltog. (Enligt Congrex, företaget som skötte anmälningsförfarandet, var det 258 deltagare men vi vet inte hur de har räknat, vi har inte så många på deltagarlistan.) Även om totalantalet var lågt var andelen personer som kom från andra länder i Sverige förhållandevis stort; 110 av de 230 (48 %). Likaså anser vi att vi nått god måluppfyllelse när det gäller att nå målgrupper i en större del av livsmedelskedjan (se ovan under ”Syfte och målgrupp”).

När det gäller det låga deltagarantalet ser vi flera förklaringar. Den ena är att den djupa lågkonjunkturen förlamade och skapade stora osäkerhetskänslor hos många av de företag och organisationer där vi hade presumtiva deltagare. Detta avspeglas också i att även EkoNord/Interfood misslyckades i att attrahera förväntat antal utställare och besökare. Den andra faktorn är tidpunkten på året. Vi har både före och efter konferensen mottagit många kommentarer från personer som önskat delta, men varit förhindrade på grund av att just maj är deras kanske mest arbetsintensiva period. Detta gäller framförallt de som är verksamma inom lantbruk och rådgivning. Vi hade dock ingen möjlighet att påverka datumen som Svenska Mässan redan bestämt vid påbörjandet av vårt samarbete.

Många – både deltagare och andra – har låtit oss veta att den (i jämförelse med tidigare konferenser som CUL arrangerat) högre deltagaravgiften har vägt tungt på minussidan när beslut om att delta eller inte har fattats. Dessutom var det svårt att hitta billig logi i Göteborg.

Samtidigt som EkoNord var ett dragplåster för deltagande fanns också en konkurrenssituation. Många av dem som ingår i målgrupperna och som tidigare deltagit i de konferenser vi ordnat var upptagna som utställare.

När det gäller att stimulera nya kontakter, samarbeten och nätverk ser vi konferensen som lyckad. Särskilt den öppna inbjudan att formera workshops till konferensens tredje dag gav upphov till att helt nya konstellationer av personer gemensamt arbetade fram workshops och lärde känna varandra. Även under själva workshoparna uppstod embryon till att formera nya samverkansprojekt.

Av enkätundersökningen vi genomförde bland deltagarna kan vi mycket tydligt utläsa ett starkt positivt gensvar för sammordiska konferenser. Den ”internationella stämningen” upplevdes som mycket stimulerande. Flerspråkigheten upplevdes inte som ett hinder, utan snarare som något positivt! (Flerspråkigheten fick betyget 4,0 på en femgradig skala i enkäten och 96,4 % kan tänka sig att delta på en flerspråkig konferens i framtiden.)

Totalt fick i enkäten konferensens upplägg som helhet betyget 3,6 och de praktiska arrangemangen 3,9. Dessa resultat är dock en aning svårtolkade. De muntliga kommentarerna gäller nämligen i en hel del fall även mässan EkoNord. Att enkäten endast gällde NOC var nog inte helt tydligt för dem som svarade.

Förutom den mycket positiva responsen på att konferensen var nordisk, framhålls att programmet var brett och intressant, inspirerande och lärorikt. På den negativa sidan finns klagomål på att lokalerna var kalla och tråkiga utan dagsljus, samt att tekniken fallerade vid flera tillfällen. Det finns också kommentarer om att lokalerna var för stora och utspridda, vilket försvårade kontakter och utbyte i pauserna. Bättre samordning med EkoNord och det seminarieprogram som fanns på ”Mässgolvet” efterfrågas också. Gällande föredragen sägs att vissa av dem i parallellsessionerna var dåligt målgruppsanpassade (för svår/akademisk nivå).

5. GENOMFÖRANDEPLAN OCH TIDSPLAN

Konferensen pågick under tre dagar, 18-20 maj 2009. De två första dagarna bestod av plenum- och parallellsessioner. Drygt sjuttio personer höll föredrag, satt i paneler eller

ledde sessioner. Den sista dagen ordnades workshops och studiebesök. Cirka femtio personer hade aktiva roller i den sista dagens aktiviteter.

Tidsplan

Aktivitet	Planerad tidpunkt	Genomförande	Kommentar
Möte med arrangörerna	Februari 2008	Möte med Svenska Mässan (SMS) och KRAV 6/2.	
Marknadsföring av konferensen på BioFach 2008	21-24 februari 2008	Ja	Exponeringsyta med infomaterial och personal på plats i den gemensamma "Sverige-montern"
Första möte med planeringsgruppen	Mars 2008	Ja 25/3.	Möte med representanter för de nordiska organisationerna samt SMS.
Start och kontinuerlig uppdatering av konferensens hemsida (www.noc.org)	Mars 2008 – maj 2009	Hemsidan öppnade januari 2008 och uppdaterades kontinuerligt	
Produktion av konferensens nyhetsbrev, totalt fem nummer	Mars 2008 – maj 2009	Tre nummer kom ut.	En minskning mot planerat, p.g.a. att dålig tillströmning av anmälda deltagare fick oss att styra om resurser mot ännu bredare marknadsföringsåtgärder.
Utarbetande av programutkast, kontakt med huvudtalare	April 2008	Ja	
Telefonmöte med planeringsgrupp – Uppföljning av programutkast	Maj 2008	Två remissomgångar via e-post istället för möte (med dead-line 28/4 resp 27/5)	
Utskick av programöversikt med huvudtalare (konceptuellt program)	Juni 2008	Ja	
Marknadsföring vid ISO FAR/IFOAM-konferensen i Modena, Italien	Juni 2008		Mycket uppmärksammad kampanj med nordbor i uppseendeväckande t-shirts som delade ut programöversikten.
Utarbetande av sessionsförslag, kontakt med inbjudna talare	Augusti – oktober 2008	Ja	I oktober även öppen inbjudan att komma med förslag till workshops för konferensens tredje dag.
Uppföljningsmöte med planeringsgruppen	November 2008	Ja. Möte med SMS m.fl. 24/10 2008. (samt även 27/3 2009)	
Utskick av färdigt tryckt konferensprogram	15 december	12/1 2009.	(Vi valde att vänta med utskicket till helgerna var

	2008		över)
Marknadsföring på BioFach 2009	19–22 februari 2009	Ja	Exponeringsyta med programbroschyr och personal på plats i den gemensamma ”Sverige-montern”
Sista dag för inbjudna föreläsares inlämning av sammanfattningar	1 april 2009	Tidigarelagt till 15/3	
Korrekturläsning och redigering	April 2009	Ja	
Rapport till tryck	5 maj 2009	Ja	
Efterarbete, fakturering	Juni 2009	Ja	
Produkt			
Marknadsföringsmaterial – poster och flygblad	21 februari 2008	Ja	
Första utkast till konferensprogram med sessioner	Mars 2008	Ja	
Marknadsföringsmaterial – Broschyrer, hemsida, nyhetsbrev m.m.	Mars 2008 – maj 2009	Ja	
Andra utkast till konferensprogram inklusive förslag på talare	Maj 2008	Ja	
Konceptuellt program med översikt och huvudtalare	Juni 2008	Ja	
Annonser i lantbrukspress samt i andra tidningar av speciellt intresse	Från juni 2008 – april 2009	Ja	Enligt annonsplanen som även utökades till att omfatta fler annonser då vi såg att det var få inkomna anmälningar (se bilaga)
Konferensprogram slutlig version	15 december 2008	12/1 2009	
Pressmeddelanden, pressinbjudan	Runt 15 maj 2009	Ja, tre pressmeddelanden (22/4, 12/5 och 14/5)	Se bilagor

6. SPRIDNING AV PROJEKTETS RESULTAT

Konferensen bestod av plenumsessioner, gruppsessioner, studiebesök, workshops och postersessioner. För resultatredovisning finns ett antal dokument:

Konferensrapport

Sammanfattningar av alla förberedda inlägg i konferensens aktiviteter ingår i den konferensrapport som framställdes före konferensen och fanns med i det material konferensdeltagarna fick vid registrering. Rapporten kan även efterbeställas, eller laddas ned från CUL:s hemsida (se bilaga).

Konferensdokumentation

Diskussioner vid workshops har dokumenterats och lagts ut på NOC: s hemsida (www.nordicorganic.org). Konferensen belystes även i ett temanummer av "Forskningsnytt om økologisk landbruk i Norden" som skickades ut till 310 prenumeranter (bilaga). Tidningen kan laddas ned från www.cul.slu.se och artiklarna kan läsas och kommenteras från Forskningsnyttts webbforum (www.cul.slu.se/forskningsnytt/webbforum/)

Pressmeddelanden

Tre pressmeddelanden skickades ut före konferensen och gav upphov till ett antal inslag i olika media (se bilagor).

7. PROJEKTETS FINANSIERING

Projektets totala kostnader: 3.148.012 kr

Statsanslag (CUL:s egen finansiering): 1.359.534 kr

Privat finansiering (konferensavgifter): 687.922 kr

Stöd från Jordbruksverket: 497.270 kr (är utbetalt) + 603.286 kr (ska utbetalas) = 1.100.556 kr.

8. PROJEKTETS ARBETSSÄTT

Konferensprogrammet planerades av Centrum för uthålligt lantbruk (CUL) vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i samarbete med:

- Dansk Landbruksrådgivning och Forskningscenter for Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer (FØJO, ICROFS) från Danmark
- Bioforsk Økologisk från Norge
- Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) från Finland

En arbetsgrupp vid CUL har ansvarat för att samordna det konkreta arbetet med att utforma, marknadsföra och genomföra konferensen. Servicetjänster (lokaler, förtäring och deltagarservice) upphandlades i samverkan med Svenska Mässan/Interfood.

De nordiska organisationerna samt Svenska Mässan bidrog till och kompletterade marknadsföringen av konferensen.

9. SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER

Sammantaget bedömer vi att samordningsfördelarna med att ordna konferensen i samband med Interfood/EkoNord inte uppvägde nackdelarna. Samarbetet med Svenska Mässans personal fungerade bitvis mycket dåligt, med många missförstånd och beslut som aldrig verkställdes. Vi är inte på det klara med i vilken utsträckning bristerna i samarbetet berodde på enstaka individers tillkortakommanden eller vad som kan härröras till stora skillnader i organisationskulturer mellan CUL/SLU och Svenska Mässan/Interfood.

Av detta har vi lärt oss att inför liknande samarbeten i framtiden ha mycket tätare möten, tydligare ansvarsfördelning och, för att underlätta kommunikationen, ha tydliga definitioner på de begrepp man använder sig av. Därtill behövs mer formaliserad uppföljning av tagna beslut och bindande tidsplaner. En rekommendation är att man bör vara noga med att ta referenser på organisationer som man ska ha ett samarbete av denna storleksordning med.

Oavsett om Svenska Mässan/Interfood fortsätter med EkoNord kommer CUL inte att arrangera någon mer konferens vid Svenska Mässan.

Samarbetet om programmet med den nordiska gruppen fungerade däremot väl, även om det krävs att en organisation, på det sätt som CUL gjorde, leder, initierar och avsätter mycket tid för arbetet. En rekommendation är att vara ute i mycket god tid för att få de talare man önskar. Ett år i förväg är i många fall för lite! Ibland förhålls svaret från någon och sedan är det för sent för att hitta en ersättare!

För framtida liknande evenemang tror vi att man måste söka efter billigare lokaler, som ändå kan tillhandahålla fullgod teknik. Antingen lokaler som är mer flexibla i storlek beroende på antalet deltagare eller också välja mindre lokaler och begränsa deltagarantalet.

Sammantaget ser vi – och många med oss – gärna att det blir en fortsättning på NOC. Vi har mycket att lära av varandra inom Norden och en ökad samverkan kan ge stora vinster för utvecklingen mot mer uthålliga livsmedelssystem.

10. KONTAKTPERSONER

Karin Ullvén, projektledare, CUL, tel 018-671696, karin.ullven@cul.slu.se

Karin Svanäng, samordnare, CUL, tel 018-672085, karin.svanang@cul.slu.se

Susanne Johansson, enhetschef, CUL, tel 018-671408, susanne.johansson@cul.slu.se

BILAGOR

Programblad (3 olika: NOC-09_programme.pdf, noc_prelprog.pdf & noc-biofach_slip.pdf)

Konferensrapporten (NOC-report-web.pdf)

Pressmeddelanden (3st: Pressmeddelande-NOC-2.pdf, Pressmeddelande-NOC-3.pdf & Pressmeddelande-NOC-4.pdf)

Forskningsnytt, temanummer om NOC (fnytt209.pdf)

Annonspan (Annonspan_rev.xls)

